
De 'Slenker' van Groningen

Onze vakgenoten (collega's) uit het Noorden zijn in de kring gekomen! We ontvingen het volgende:

Amsterdam, 18 april 1899.

Geachte Heer Vander Snickt,
Wetend dat alles met betrekking tot de teelt u interesseert, maken wij u attent op de twee artikelen 'Groninger Slenken', volgnummers 29 en 30 in de krant 'De Veldpost'. Misschien is het de moeite er iets over te zeggen in uw uitstekende krant; zo niet, gelieve het versturen van deze twee nummers te beschouwen als een gebaar (uiting) van beleefdheid. Met de meeste achting.

Redactie 'Veldpost'
J. A. VAN BEEM.

Natuurlijk zijn wij haastig begonnen de aanbevolen artikelen te verslinden, onze hartelijke dank te betuigen aan de heer M. van Beem, hem te vragen of het niet mogelijk was ons een foto te bezorgen van een 'slenk' of twee en zonder het antwoord af te wachten zijn we begonnen uit het Nederlands te vertalen.

Toen Aldrovandus zijn inlichtingen betreffende de Belgische en de Hollandse duiven gekregen heeft, heeft hij ze gekregen van een 'Dutch', we weten niet in welke taal. Maar Aldrovandus was ongetwijfeld geen duivenliefhebber zoals men dat in Groningen is en hij heeft dus de technische termen niet begrepen zoals wij de mogelijkheid hebben vandaag volgens de beschrijving in zuiver Nederlands.

Wij zijn tevreden als we de geest van het artikel bekijken, te kunnen herhalen in andere woorden wat wij zelf zo vaak hebben gezegd en u te bevestigen wat wij gelezen en zo vaak herhaald hebben: namelijk dat de Nederlanders de grootste duivenliefhebbers waren, waarschijnlijk na die van Klein-Azië.

We nemen het woord 'slenker' over waarvan het meervoud is 'slenkers' in het Hollands, het Engels en het Frans in plaats van 'slenke' waarvan het meervoud 'slenken' is in het Hollands en het Duits. We gebruiken het ook omdat het onder de naam slenkers is dat ons voor de eerste keer een koppel van deze duiven voorgesteld werd door de heer Braconier van Nes, op een tentoonstelling in 's Hertogenbosch, de dato 26 januari 1890.

Wij schreven destijds:

"De klasse van de huisduiven eindigde met een inheems ras, 'slenkers' genoemd. Mijn collega, M. Braconier van Nes, heeft mij geleerd dat het een 'klepperende' duif was (die vaak met de vleugels sloeg): maar gezien de geëxposeerde exemplaren hem niets zeiden, is hij er overheen gegaan" (Vol. VIII, nr 18, p. 160).

We schreven verder:

"Wij hebben begrepen dat onze collega's pluimveetelers, uit Nederland, volgend jaar hun classificatie zullen veranderen. Zij zullen een systeem volgen waarbij wij ons goed gevonden hebben (waarover wij tevreden zijn) in België: namelijk de inheemse rassen bovenaan hun programma te plaatsen. Misschien zal de Nederlandse vereniging beter dan wij er in slagen om officieel de punten van de vogel- en duivenrassen van het land vast te leggen. Het is er hoog tijd voor, want over enkele jaren zullen wij die mooie en onderscheiden Hollandse rassen voor eeuwig zien verdwijnen. Als de inwoners van het land niet zelf hun inheemse producten naar waarde schatten en erkennen, dan zullen de Engelsen en de Amerikanen dat zeker niet voor hen doen."

We hebben enkele typen van Hollandse kippen (hennen) en duiven getekend; de pluimveebladen (-tijdschriften of -kranten) hebben ze overgenomen met onze commentaar.

Meneer Braconier heeft ons, voor zijn vertrek naar le Cap, een lijst bezorgd van de verschillende duivenrassen, om er de exacte Franse

namen van te kennen. We herinneren ons dat we stil zijn blijven staan bij het woord 'slenker'.

Onze oproep moet niet van de goede kant genomen zijn (niet goed aangekomen zijn). De pluimveetelers zullen het te min gevonden hebben zich bezig te houden met inheems gevogelte dat legt en zich opeet; onjuist initiatief te nemen. Ze verkiezen voort te doen met van ver - en hoe ver! - de tentoonstellingen van Crystal Palace te imiteren, en de gevogeltepraktijken van de Amerikanen - hoeveel verder nog! - te verbeteren.

Het is bijna 10 jaar geleden dat de 'slenkers' een klein kansje hebben gekregen om uit te treden uit de zogenaamde 'Verschillende niet-vermelde rassen van het programma'. Het zijn nog de kroppers en de carriers, de wyandottes en de leghorns die de boventoon voeren in het land met de 'zo mooie en verschillende rassen'.

Maar we hebben goed nieuws gekregen. Net zoals er in België duizenden verenigingen van postduivenhouders zijn die zich enkel bezighouden met de reisduif, en zoals er zich in Aalst een Ringslager Club heeft gevormd en de club van het canton Ukkel zich exclusief bezighoudt met de carneau-duif, zo gaat er zich in Groningen zelf een Slenker Club vormen. Een dertigtal liefhebbers hebben zich al bereid verklaard om in te schrijven.

De titel 'Groninger Slenken' lezend, zo stelt de 'Veldpost', zal het merendeel van de lezers zich afvragen wat die woorden betekenen. De 'slenken' (meervoud van 'slenke') zijn duiven van een heel speciaal ras, vooral bijzonder (uniek) in hun manier van vliegen. We zeggen 'vliegen', maar de liefhebbers zeggen 'werken'.

Beschrijven wij dit werk:

Als een slenker van zuiver bloed zijn luchtuitstapje wil doen, moet hij natuurlijk beginnen met zich in de lucht te heffen. Hij vat dat helemaal anders aan dan gewone duiven. Hij doet dat in 3 of 4 'zetten' (vleugelslagen) en bevindt zich zo voldoende hoog verheven boven de daken van de hoge huizen.

Het zijn vleugelslagen door welke de vleugels en de grote 'slagpennen' zich bijna loodrecht

op de bodem (grond) bevinden na de 'zet of slag', die (de slag dus) een geluid maakt dat men van heel ver hoort.

Hoe minder de vleugels schuin gericht zijn, hoe meer ze loodrecht komen te staan op de richting van de grond, tijdens het opstijgen, na de zet, des te meer waarde heeft de slenker. Hij wordt des te meer gewaardeerd (geacht) naargelang hij een bepaalde hoogte kan bereiken met zo weinig mogelijk vleugelslagen.

Die manier van opstijgen met een klein aantal luidruchtige en krachtige vleugelslagen heet 'springen'. En, in feite lijkt deze manier van zich in de lucht te heffen ook meer op springen dan op vliegen (1).

Wanneer de duif op een voldoende hoogte gekomen is, moet ze beginnen te 'zwemmen'.

Ze herhaalt haar krachtige vleugelslagen, zoals ze juist beschreven zijn, maar nu doet ze het niet meer om te stijgen, maar om zich naar voren te gooien.

Na elke '(zwem)slag', 't is te zeggen na iedere krachtige en klepperende vleugelslag, kan de duif zich - volgens haar kracht (deugd of kwaliteit) - 10 tot 15 meter vooruit gooien.

Normaliter kunnen we zeggen dat de slenker er zich op lijkt toe te leggen in één enkele vleugelslag zoveel te doen als een gewone duif in 5 of 10. Maar er is meer, de houding tijdens de vlucht; de houding is heel elegant en krachtig.

Al zwemmend, wat hier betekent varend op dezelfde hoogte, neemt de duif een houding aan die herinnert aan de vorm van een oud Romeins schip: het hoofd is opgeheven op een zwanenhals en de staart lichtjes opgeheven. Een slenker die, al zwemmend, het hoofd vooruit houdt als een ooievaar en zijn staart laat volgen zonder de minste inspanning heeft geen grote waarde in de ogen van een echte kenner.

Hoe langer een slenker 'springt' en 'zwemt', terwijl hij zijn borst goed ophoudt, des te meer waarde heeft hij. Zo is het, bijvoorbeeld, dat sommige exemplaren al springend - 't is te

zeggen zich opheffend - hoogstens 3 of 4 vleugelslagen doen, terwijl andere er 6 of 7 doen. Op dit punt is er een groot onderscheid te maken. Als een duif er in slaagt in 3 of 4 slagen dezelfde hoogte te halen als een andere in 6 of 7, is natuurlijk de eerste de sterkste en de 'edelste'. Maar als een duif, die sprongen maakt van dezelfde hoogte, niet meer kan (dus vermoeid is) na 3 of 4 slagen en een andere er 6 dezelfde doet door welke hij zich kan oprichten tot op een dubbele hoogte, dan ontwikkelt hij het dubbele van de kracht en is dus de beste. Hetzelfde geldt voor het zwemmen; het beste is om een groot aantal meters vooruit te komen na iedere slag en de kracht te hebben zo veel mogelijk slagen te doen.

Na het 'zwemmen' komt het 'zeilen', als een zeilboot vooruit te gaan. Nog eenvoudige en krachtige vleugelslagen, maar na de slag moeten de vleugels niet langer parallel gericht zijn naar beneden, maar opgeheven op de rug zodat ze elkaar bijna raken.

Deze manier van vliegen van een echte slenker is een prachtig spektakel. Degene die de echte slenker op deze manier heeft zien vliegen, heeft gedurende enkele seconden het spektakel van kracht, elegantie en waardigheid gecombineerd gezien. Men zal zeggen: dat is de taal van de liefhebber! Nee, nee, niet één toeschouwer zonder vooringenomenheid zal het tegendeel beweren.

Maar dan zal men zich afvragen waarom deze duivensoorten niet meer in zwang zijn (populair zijn)?

Ten eerste, omdat er zoveel vreselijk prozaische mensen zijn die over alles en nog wat klagen (jammeren), die geen enkele smaak hebben voor het mooie en het edele, die alles misprijzen wat hen geen direct voordeel oplevert, die alles wat artistiek is kinderachtig vinden etc. etc., in één woord: 'nuchtere' mensen. Hoe zouden zulke mensen denken het kweken aan te moedigen van rasduiven of wat dan ook van dit soort? Zij gaan misschien gedurende 80 jaar de wereld rond zonder oog te hebben voor wat mooi, echt en krachtig is. Dit heeft niet alleen betrekking op duiven, maar op alles wat mooi is. Hoeveel mooie dingen kunnen wij,

Nederlanders, in één woord samenvatten: 'mooi'! Wanneer dit soort mensen ziet of hoort dat iemand geld uitgeeft, intelligentie of werk steekt in iets waar op het moment niets mee te verdienen valt, dan zeggen ze: "Wat een gek!"

Het is om niet te veel tegengewerkt te worden door mensen van deze aard dat wij geprobeerd hebben hen het nut te doen inzien van liefhebbers van duivensport en van die van showduiven. Als er geen liefhebbers van de 'slenke' zouden zijn, dan zouden er ook geen mollige jonge duifjes (voor het vlees) zijn en als er geen liefhebbers van showduiven zouden zijn, dan zouden die mollige jonge duifjes niet groot genoeg en niet wit genoeg zijn voor consumptie in onze rijke grote steden, noch voor de export. Als we er niet in slagen om deze mensen te doen houden van de duiven voor hun prestatie en voor hun schoonheid, laten we dan proberen hen er van te doen houden op de manier waarop ook zwarten van blanken houden, om hen op te eten.

De woorden 'slenk, slank' zijn onvertaalbaar; zij moeten betekenen 'elegante Hercules', 't is te zeggen krachtig en handig; met sterk ontwikkelde spieren (op de borst voor handelaars in duivenvlees).

En nog, om liefhebber te zijn, moet men begraafd zijn met een grote zin voor observatie, een speciale passie en - laten we het meteen zeggen - men moet vanaf de geboorte bezeten zijn door een aangeboren sympathie voor de dieren, anders wordt men nooit van zijn leven een goede liefhebber. Een kweker van rasduiven - degene die de beste individuen doet paren om er producten (resultaten) uit te halen die nog meer het ideaal benaderen of tenminste de beste eigenschappen te bewaren - moet een geleerde man zijn, observerend, geduldig en erg volhardend.

De kweker van echte Groninger slenkers staat bovendien op speciale moeilijkheden, voortkomend uit de machtige en weelderige aard van de te kweken duiven. Want, hoewel kracht kwaliteit betekent (dat men zich het Latijn 'virtus' herinnert waarvan het Franse woord 'vertu' is afgeleid), lijkt het heel vaak dat al deze

deugden bijlange na niet de vredige huiselijke waarden zijn. Hetzelfde geldt voor de slenkers.

Zijn krachtige duivin, dat is waar, legt vaak eieren en (die zijn) bijna altijd bevrucht door de krachtige duif..., maar na deze rustige incubatie om beurt op het nest te moeten blijven zonder bewegen, gedurende 19 dagen, en ondertussen alles aan zich zien voorbijgaan (geen krachttoeren, geen liefde), nee, dat is voor het merendeel van de slenkers te veel.

Tegelijk moet men ze af en toe laten broeden, anders legt het vrouwtje elke 10 dagen 2 eieren en verzwakt ze uiteindelijk. Er zit dus niks anders op dan de eieren door gewone duiven te laten uitbroeden: 'mokken', zoals men ze daar noemt. Dat is wat inderdaad gebeurt; maar degene die zich ooit beziggehouden heeft met eieren door te geven van een nest naar een ander, weet ook dat - ondanks alle voorzorgen - de resultaten dikwijls negatief zijn. Daarom neemt het ras van de slenkers dus geen grote uitbreiding. Dat is jammer.

De drie belangrijkste kleuren zijn rood, geel en wit. Het rood valt uiteen in roodbleek of molenaarsrood en in heel donker rood. De gelen zijn ofwel helemaal geel of aan de nek geel met gele strepen op witte achtergrond. Men vindt zo roden en gelen gespikkeld of gestreept.

De houding lijkt op die van de echte pauwstaartduif, 't is te zeggen dat de hals elegant gebogen is zoals die van de zwaan, en als die duif loopt, beeft haar hals lichtjes. De liefhebbers noemen deze beving 'grollen'. Het heeft het effect van zenuwachtigheid ten gevolge van een overdreven kracht die niet gebruikt is.

Degene die zijn slenkers behandelt als gewone duiven, ze iedere dag laat vliegen, bij elk weertype, die ze zwakjes voedert, zal er nooit toe komen deze toeren van kracht en elegantie in de perfectie uitgevoerd te zien, zoals de duiven het doen die krachtig gevoederd worden en die slechts af en toe buiten komen. Maar het komt ons voor dat slenkers die behandeld worden als gewone duiven, (niet getraind) maar van de

beste herkomst, het grootste aantal jongen moeten grootbrengen.

Omdat ze van zuiver bloed zijn, kunnen deze jongen later - wanneer ze eerst werden getraind - opnieuw sterke kunstenaars worden. Het zou goed zijn enkele ervaringen op te doen. De huiselijke deugden vindt men - niet alleen bij de duiven maar normaliter - daar waar niet te veel overvloed (weelderigheid) is.

We horen altijd spreken over 'slenkeduiven' van Groningen, en wanneer men na er elders te hebben gezien, vraagt naar hun oorsprong, wordt Groningen altijd aangeduid als hun plaats van herkomst. Het is trouwens in Groningen waar de beste te vinden zijn.

'Slenken', wat een rare naam! Met 'slank' bedoelt men gewoonlijk 'mager' of 'slank en fijn van taille'; maar in de volkstaal van Groningen betekent 'slank' iets helemaal anders. Het ongeletterde volk, die in eerste instantie de gemeenschap is die de taal maakt, zegt als ze krachttoeren zien uithalen dat die man 'slank' is. In dit woord wordt tegelijkertijd kracht en elegantie uitgedrukt.

In de meest verspreide Duitse ornithologische boeken worden 'slenken' nauwelijks vermeld; men noemt ze slenkers van Oost-Friesland en men vertelt erover dat ze al vliegend kronkelende (zoals een slang) lijnen beschrijven: ('slank' wordt in het Duits uitgesproken als 'slang': serpent). Al deze verhalen zijn sprookjes van schrijvers! Men kent ze in Duitsland niet. De slenkers beschrijven geen kronkelende lijnen, zij 'springen, zwemmen en zweven' zoals het beschreven is.

Sindsdien zijn de Engelsen begonnen met slenkers te importeren. De prijzen van deze schitterende en krachtige vogels liggen relatief zeer hoog.

Er worden ook slenkers gehouden in de provincie Gelderland. Vraagt men een liefhebber uit Gelderland die graag de beschrijving wil geven van 'Geldersche slenken'?